

Категорія справи № 910/21757/14: **не визначено.**

Надіслано судом: **22.05.2015.** Зареєстровано: **24.05.2015.** Оприлюднено: **25.05.2015.**

Номер судового провадження: **не визначено**

ВИЩИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

20 травня 2015 року **Справа № 910/21757/14** Вищий господарський суд України у складі колегії суддів:

головуючого судді: суддів: Іванової Л.Б. (доповідач), Акулової Н.В., Козир Т.П., **розглянувши касаційну скаргу** Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" **на рішення та постанову** Господарського суду міста Києва від 15.12.2014 Київського апеляційного господарського суду від 03.03.2015 **у справі** № 910/21757/14 Господарського суду міста Києва **за позовом** Товариства з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" **до** Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" **третья особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору на стороні відповідача:** Фонд гарантування вкладів фізичних осіб **провизнання зобов'язань припиненими за участю представників сторін:**

позивача: Білобловський С.В., дов. від 22.10.2014 № 2

відповідача: Ярчак І.С., дов. від 11.06.2014 № 247/03

третьої особи, яка не заявляє самостійних

вимог на предмет спору на стороні відповідача: Цуканова С.Г., дов. від 03.10.2014 № 09-8839/14

ВСТАНОВИВ:

Товариство з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" звернулося до Господарського суду міста Києва з позовом до Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" про:

визнання припиненими, у зв'язку з поєднанням боржника і кредитора в одній особі, зобов'язання Товариства з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" перед Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" за кредитним договором № 01/04-2014 від 30.01.2014, укладеним між Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" та Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк", та додатковими угодами до нього, в частині заборгованості за кредитом у загальному розмірі 6091250,57 грн.;

визнання припиненими договорів, укладених між АТ "Брокбізнесбанк" та ТОВ "Подільський господар" в якості забезпечення кредитних зобов'язань, а саме:

- Договору застави від 30.01.2014;

- Договору застави від 31.01.2014, посвідченого приватним нотаріусом Шепетівського міського нотаріального округу Петровською Л.О. та зареєстрований в реєстрі за № 356;

- Договору застави від 31.01.2014;

- Договору застави від 31.01.2014;

- Іпотечного договору від 31.01.2014, посвідченого приватним нотаріусом Славутського районного нотаріального округу Хмельницької області Якимчук І.П. та зареєстрованого в реєстрі за №138;
- Іпотечного договору від 31.01.2014, посвідченого державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрованого в реєстрі за № 188;
- Іпотечного договору від 31.01.2014, посвідченого державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрованого в реєстрі за № 192;
- Іпотечного договору від 31.01.2014, посвідченого державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрованого в реєстрі за № 194;
- Іпотечного договору від 31.01.2014, посвідченого державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрованого в реєстрі за № 196;
- Іпотечного договору від 31.01.2014, посвідченого державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрованого в реєстрі за № 190.

Рішенням Господарського суду міста Києва від 15.12.2014 у справі № 910/21757/14 (суддя Смирнова Ю.М.), залишеним без змін постановою Київського апеляційного господарського суду від 03.03.2015 (колегія суддів у складі: головуєчого судді Іоннікової І.А, суддів Тищенко О.В., Тарасенко К.В.), позов задоволено повністю; визнано припиненими, у зв'язку з поєднанням боржника і кредитора в одній особі, зобов'язання Товариства з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" перед Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" за кредитним договором № 01/04-2014 від 30.01.2014, укладеним між Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" та Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк", та додатковими угодами до нього, в частині заборгованості за кредитом у загальному розмірі 6051846 (шість мільйонів п'ятдесят одна тисяча вісімсот сорок шість) грн. 25 коп.; визнано припиненим Договір застави від 30.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (предметом застави за яким є велика рогата худоба в кількості 8637 голів загальною заставною вартістю 103550000,00 грн.); визнано припиненим Договір застави від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений приватним нотаріусом Шепетівського міського нотаріального округу Петровською Л.О. та зареєстрований в реєстрі за № 356; визнано припиненим Договір застави від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (предметом застави за яким є основні засоби та обладнання загальною заставною вартістю 670821,00 грн.); визнано припиненим Договір застави від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (предметом застави за яким є основні засоби та обладнання на загальну заставну вартість 6903400,00 грн.); визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений приватним нотаріусом Славутського районного нотаріального округу Хмельницької області Якимчук І.П. та зареєстрований в реєстрі за № 138; визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 188; визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 192; визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 194; визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 194; визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 194; визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 194; визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 190.

нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 196; визнано припиненим Іпотечний договір від 31.01.2014, укладений між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар", посвідчений державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за № 190; стягнуто з Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" на користь Товариства з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" судовий збір у розмірі 13398, 00 грн.

Не погоджуючись з рішенням суду першої інстанції та постановою суду апеляційної інстанції, Публічне акціонерне товариство "Брокбізнесбанк" звернулося до Вищого господарського суду України з касаційною скаргою, в якій просить скасувати рішення Господарського суду міста Києва від 15.12.2014 та постанову Київського апеляційного господарського суду від 03.03.2015 у справі № 910/21757/14, прийняти нове рішення, яким в позові відмовити.

Обґрунтовуючи підстави звернення з касаційною скаргою до суду, скаржник посилається на порушення судами попередніх інстанцій норм матеріального та процесуального права. Так, скаржник зазначає про те, що після запровадження у банку тимчасової адміністрації та переходу до процедури ліквідації банку, задоволення вимог кредиторів відбувається у особливому порядку з дотриманням принципів черговості, передбаченої ст. 52 Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" і Уповноважена особа Фонду не має права здійснювати задоволення вимог кредиторів до затвердження реєстру акцептованих вимог кредиторів; такий реєстр був затверджений рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 16.10.2014, а тому на день складання позивачем заяв про припинення зобов'язань, банк не був боржником позивача. Також скаржник вказує на те, що судами попередніх інстанцій не взято до уваги та не досліджено розмір заборгованості позивача за кредитним договором та ступінь виконання його зобов'язань, а судові рішення в частині припинення зобов'язань за договорами застави та договорами іпотеки суперечать вимогам закону.

До Вищого господарського суду України надійшов відзив Товариства з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" на касаційну скаргу, в якому позивач просить рішення Господарського суду міста Києва від 15.12.2014 та постанову Київського апеляційного господарського суду від 03.03.2015 у справі № 910/21757/14 залишити без змін, касаційну скаргу - без задоволення.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб подав до Вищого господарського суду України відзив на касаційну скаргу, в якому просить скасувати рішення Господарського суду міста Києва від 15.12.2014 та постанову Київського апеляційного господарського суду від 03.03.2015 у справі № 910/21757/14, прийняти нове рішення, яким у задоволенні позовних вимог відмовити в повному обсязі.

20.05.2015 до Вищого господарського суду України від Товариства з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" надійшло клопотання про відкладення розгляду справи, яке мотивоване тим, що Верховним Судом України розглядається справа № 6-43цс15, у якій предметом розгляду є правильність застосування норм ст.ст. 602, 606 Цивільного кодексу України і вказана справа є аналогічною справі № 910/21757/14.

Розглянувши заявлене позивачем клопотання, колегія суддів дійшла висновку про те, що наведені позивачем обставини не перешкоджають розгляду касаційної скарги у справі № 910/21757/14, та з огляду на закінчення передбаченого ст. 69 Господарського процесуального кодексу України строку розгляду справи, відмовила у задоволенні заявленого клопотання.

Сторони згідно з приписами статті 1114 Господарського процесуального кодексу України були належним чином повідомлені про день, час і місце розгляду касаційної скарги, та скористалися передбаченим законом правом на участь у перегляді справи в касаційній інстанції.

Колегія суддів, беручи до уваги межі перегляду справи у касаційній інстанції, обговоривши доводи касаційної скарги, проаналізувавши на підставі фактичних обставин справи застосування норм матеріального та процесуального права при ухваленні оскаржуваних судових актів, вважає касаційну скаргу такою, що підлягає задоволенню, з огляду на наступне.

Як встановлено господарськими судами попередніх інстанцій та підтверджується матеріалами справи, 30.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (далі - банк) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (далі - позичальник) було укладено кредитний договір № 01/04-2014 (далі - Кредитний договір), відповідно до умов якого банк надав позичальнику невідновлювальну кредитну лінію на строк до 29.12.2023 року зі сплатою 12 % річних за користування кредитом.

Додатковою угодою № 1 від 31.01.2014 та Додатковою угодою № 2 від 11.02.2014 до Кредитного договору вносились зміни щодо лімітів кредитування та строків виконання зобов'язання з повернення кредитних коштів.

Судами з'ясовано, що на виконання умов Кредитного договору відповідачем було надано позивачу кредит у розмірі 189486463,92 грн.

Однак, позивач свої зобов'язання з повернення суми кредиту та сплати нарахованих відсотків за користування кредитом належним чином не виконав, внаслідок чого у позивача перед відповідачем утворилась заборгованість у розмірі 6051846,25 грн., з яких 5992739,78 грн. заборгованості за кредитом та 59106,47 грн. заборгованості по процентам за користування кредитом.

В якості забезпечення виконання позивачем зобов'язань за Кредитним договором між позивачем та банком було укладено ряд договорів застави та іпотеки.

Так, 30.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (заставодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (заставадавець) укладено договір застави (надалі - Договір застави-1), за умовами якого заставадавець передає в заставу заставодержателю предмет застави, що належить заставадавцю на праві власності, зазначений у п. 1.2 цього Договору для забезпечення повного та своєчасного виконання боргових зобов'язань - всіх грошових зобов'язань позичальника перед Банком, що випливають з умов Кредитного договору, додатків до нього та додаткових угод.

Відповідно до п. 1.2 Договору застави-1 предметом застави є велика рогата худоба в кількості 8637 голів загальною заставною вартістю 103550000,00 грн.

Пунктом 6.1 Договору застави-1 передбачено, що цей договір набуває чинності з моменту його підписання уповноваженими представниками сторін і діє до виконання в повному обсязі позичальником зобов'язань за кредитним договором та зобов'язань заставадавця за цим договором.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (заставодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (заставадавець) укладено договір застави (надалі - Договір застави-2), який посвідчено приватним нотаріусом Шепетівського міського нотаріального округу Петровською Л.О. 31.01.2014 та зареєстровано в реєстрі за № 353.

За умовами Договору застави-2 заставадавець передає в заставу заставодержателю предмет застави, що належить заставадавцю на праві власності, зазначений у п.1.2 цього Договору, для забезпечення повного та своєчасного виконання боргових зобов'язань - всіх грошових зобов'язань позичальника перед Банком, що випливають з умов Кредитного договору, додатків до нього та додаткових угод.

Відповідно до п. 1.2 Договору застави 2 предметом застави є транспортні засоби загальною заставною вартістю 4964100,00 грн.

Пунктом 6.1 Договір застави 2 передбачено, що цей договір набуває чинності з моменту його підписання уповноваженими представниками сторін і діє до виконання в повному обсязі позичальником зобов'язань за кредитним договором та зобов'язань заставадавця за цим договором.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (заставодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (заставадавець) укладено договір застави (надалі - Договір застави 3), за умовами якого заставадавець передає в заставу заставодержателю предмет застави, що належить заставадавцю на праві власності, зазначений у п.1.2 цього Договору для забезпечення повного та своєчасного виконання боргових зобов'язань - всіх

грошових зобов'язань позичальника перед Банком, що впливають з умов Кредитного договору, додатків до нього та додаткових угод.

Відповідно до п. 1.2 Договору застави 3 предметом застави є основні засоби та обладнання загальною заставною вартістю 670821,00 грн.

Пунктом 6.1 Договору застави 3 передбачено, що цей договір набуває чинності з моменту його підписання уповноваженими представниками сторін і діє до виконання в повному обсязі позичальником зобов'язань за кредитним договором та зобов'язань заставодавця за цим договором.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (заставодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (заставодавець) укладено договір застави (надалі - Договір застави-4), за умовами якого заставодавець передає в заставу заставодержателю предмет застави, що належить заставодавцю на праві власності, зазначений у п. 1.2 цього Договору для забезпечення повного та своєчасного виконання боргових зобов'язань - всіх грошових зобов'язань позичальника перед Банком, що впливають з умов Кредитного договору, додатків до нього та додаткових угод.

Відповідно до п. 1.2 Договору застави 4 предметом застави є основні засоби та обладнання загальною заставною вартістю 6903400,00 грн.

Пунктом 6.1 Договору застави 4 передбачено, що цей договір набуває чинності з моменту його підписання уповноваженими представниками сторін і діє до виконання в повному обсязі позичальником зобов'язань за кредитним договором та зобов'язань заставодавця за цим договором.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (іпотекодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (іпотекодавець) укладено іпотечний договір (надалі - Іпотечний договір-1), який посвідчено приватним нотаріусом Славутського районного нотаріального округу Хмельницької області Якимчук І.П. та зареєстровано в реєстрі за № 138.

Відповідно до п. 2.1 Іпотечного договору 1 іпотекодавець з метою забезпечення виконання основного зобов'язання, що впливає із Кредитного договору, передає в іпотеку, а іпотекодержатель приймає в іпотеку предмет іпотеки.

Предметом іпотеки за Договором іпотеки-1 є комплекс загальною площею 2427,7 кв.м, який розташований за адресою: Хмельницька обл., Славутський район с. Перемишель, вул. Молодіжна, буд. 59а, та комплекс загальною площею 11269,6 кв.м, який розташований за адресою: Хмельницька обл., Славутський район с. Іванівка, вул. Котика В., буд. 45. Загальна заставна вартість 1834000,00 грн.

Пунктом 11.1 Договору іпотеки-1 встановлено, що договір набуває чинності з моменту його нотаріального посвідчення та діє до повного виконання позичальником основного зобов'язання за Кредитним договором або до моменту припинення іпотеки з інших підстав, визначених чинним законодавством України.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (іпотекодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (іпотекодавець) укладено іпотечний договір (надалі - Іпотечний договір-2), який посвідчено державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстровано в реєстрі за № 188.

Відповідно до п. 2.1 Іпотечного договору 2 іпотекодавець з метою забезпечення виконання основного зобов'язання, що впливає із Кредитного договору, передає в іпотеку, а іпотекодержатель приймає в іпотеку предмет іпотеки.

Предметом іпотеки за Договором іпотеки 2 є Молочно-товарний комплекс, загальною площею 16069,5 кв.м, який знаходиться за адресою: Хмельницька обл., Шепетівський р-н., с.Велика Медведівка, вул. Островського, буд. 73а. Заставна вартість 48147000,00 грн.

Пунктом 11.1 Договору іпотеки 2 встановлено, що договір набуває чинності з моменту його нотаріального посвідчення та діє до повного виконання позичальником основного зобов'язання за Кредитним договором або до моменту припинення іпотеки з інших підстав, визначених чинним законодавством України.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (іпотекодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (іпотекодавець) укладено іпотечний договір (надалі - Іпотечний договір 3), який посвідчено державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстровано в реєстрі за №192.

Відповідно до п. 2.1 Іпотечного договору 3 іпотекодавець з метою забезпечення виконання основного зобов'язання, що впливає із Кредитного договору, передає в іпотеку, а іпотекодержатель приймає в іпотеку предмет іпотеки.

Предметом іпотеки за Договором іпотеки 3 є підприємство з виробництва молока безприв'язного утримання корів, загальною площею 19211,6 кв.м, що знаходиться за адресою: Хмельницька обл., Шепетівський р-н., с. Саверці, вул. Котика В, буд. 1 Б. Заставна вартість 35230000,00 грн.

Пунктом 11.1 Договору іпотеки 3 встановлено, що договір набуває чинності з моменту його нотаріального посвідчення та діє до повного виконання позичальником основного зобов'язання за Кредитним договором або до моменту припинення іпотеки з інших підстав, визначених чинним законодавством України.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (іпотекодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (іпотекодавець) укладено іпотечний договір (надалі - Іпотечний договір 4), який посвідчено державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстрований в реєстрі за №194.

Відповідно до п. 2.1 Іпотечного договору 4 іпотекодавець з метою забезпечення виконання основного зобов'язання, що впливає із Кредитного договору, передає в іпотеку, а іпотекодержатель приймає в іпотеку предмет іпотеки.

Предметом іпотеки за Договором іпотеки 4 є комплекс загальною площею 1615,3 кв.м, який розташований за адресою: Хмельницька обл., Шепетівський район, с. Траулин, вул. Ватутіна, буд. 18. Заставна вартість 8 594 000,00 грн.

Пунктом 11.1 Договору іпотеки 4 встановлено, що договір набуває чинності з моменту його нотаріального посвідчення та діє до повного виконання позичальником основного зобов'язання за Кредитним договором або до моменту припинення іпотеки з інших підстав, визначених чинним законодавством України.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (іпотекодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (іпотекодавець) укладено іпотечний договір (надалі - Іпотечний договір 5), який посвідчено державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстровано в реєстрі за №196.

Відповідно до п. 2.1 Іпотечного договору 5 іпотекодавець з метою забезпечення виконання основного зобов'язання, що впливає із Кредитного договору, передає в іпотеку, а іпотекодержатель приймає в іпотеку предмет іпотеки.

Предметом іпотеки за Договором іпотеки 5 є Комплекс загальною площею 18256,4 кв.м, який розташований за адресою: Хмельницька обл., Шепетівський район, с. Чотирбоки, вул. Маркса К., буд. 5. Заставна вартість 29076000,00 грн.

Пунктом 11.1 Договору іпотеки 5 встановлено, що договір набуває чинності з моменту його нотаріального посвідчення та діє до повного виконання позичальником основного зобов'язання за

Кредитним договором або до моменту припинення іпотеки з інших підстав, визначених чинним законодавством України.

31.01.2014 між Публічним акціонерним товариством "Брокбізнесбанк" (іпотекодержатель) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (іпотекодавець) укладено іпотечний договір (надалі - Іпотечний договір 6), який посвідчено державним нотаріусом Шепетівської районної державної нотаріальної контори Огородник Л.Ю. та зареєстровано в реєстрі за №190.

Відповідно до п. 2.1 Іпотечного договору 6 іпотекодавець з метою забезпечення виконання основного зобов'язання, що випливає із Кредитного договору, передає в іпотеку, а іпотекодержатель приймає в іпотеку предмет іпотеки.

Предметом іпотеки за Договором іпотеки 6 є комплекс загальною площею 13 082,9 кв.м., який розташований за адресою: Хмельницька обл., Шепетівський район, с. Орлинці, вул. Леніна, буд. 2. Заставна вартість 25 026 000,00 грн.

Пунктом 11.1 Договору іпотеки 6 встановлено, що договір набуває чинності з моменту його нотаріального посвідчення та діє до повного виконання позичальником основного зобов'язання за Кредитним договором або до моменту припинення іпотеки з інших підстав, визначених чинним законодавством України.

Судами першої та апеляційної інстанції з'ясовано, що 28.02.2014 Виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб прийнято рішення № 9 "Про виведення з ринку та здійснення тимчасової адміністрації", відповідно до якого на підставі постанови Правління Національного банку України від 28.02.2014 № 107 "Про віднесення Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" до категорії неплатоспроможних" розпочато процедуру виведення Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" з ринку та запровадження в ньому тимчасової адміністрації на період з 03.03.2014 до 02.06.2014.

Постановою Національного банку України № 339 від 10.06.2014 відкликано банківську ліцензію Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" та розпочато ліквідацію банку.

Відповідно до рішення Виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 45 від 11.06.2014 розпочато ліквідацію Публічного акціонерного товариства "Брокбізнесбанк" з відшкодуванням з боку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб коштів за вкладями з 11.06.2014 та призначено уповноваженою особою на ліквідацію провідного професіонала з питань врегулювання неплатоспроможності банків відділу запровадження процедури тимчасової адміністрації та ліквідації департаменту врегулювання неплатоспроможності банків Куреного Олександра Вікторовича на період з 11.06.2014 до 10.06.2015.

Як встановлено судами попередніх інстанцій, відповідно до Договору про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 03/1760 від 16.08.2010 та Договору про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 78505 від 13.10.2012, відповідач відкрив на ім'я Товариства з обмеженою відповідальністю "Агросад-2005" поточні рахунки № 26005097775001, № 26038097775001, № 26083097775001, № 26001078505001, № 26044078505002, № 26043078505003, залишок грошових коштів на яких становить 100107,10 грн.

03.07.2014 Товариство з обмеженою відповідальністю "Агросад-2005" в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" направило на адресу відповідача заяву про визнання вимог кредитора, яка отримана відповідачем 04.07.2014.

07.08.2014 між Товариством з обмеженою відповідальністю "Агросад-2005" (цедент) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (цесіонарій) укладено Договір відступлення права вимоги № 12, за умовами якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за Договором про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 03/1760 від 16.08.2010 та за Договором про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 78505 від 13.10.2012.

Пунктом 1.2 вказаного договору відступлення права вимоги визначено, що сума вимог за договором обслуговування рахунку, яка передається цесіонарію становить 100107,10 грн.

20.08.2014 Товариство з обмеженою відповідальністю "Агросад-2005" направило на адресу відповідача, як боржника, повідомлення про відступлення права вимоги. Вказане повідомлення було отримано відповідачем 22.08.2014.

Згідно Договору про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 03/1759 від 16.08.2010 та Договору про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 78495 від 13.10.2012, відповідач відкрив на ім'я Приватного підприємства "Буковина Агросвіт" поточні рахунки № 26002078495002, № 26080078495002, № 26003078495001, № 26046078495002, № 26045078495003, залишок грошових коштів на яких становить 152530,48 грн.

03.07.2014 Приватне підприємство "Буковина Агросвіт" в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" направило на адресу відповідача заяву про визнання вимог кредитора, яка вручена представнику відповідача 04.07.2014.

07.08.2014 між Приватним підприємством "Буковина Агросвіт" (цедент) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (цесіонарій) укладено Договір відступлення права вимоги № 13, за умовами якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за Договором про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 03/1759 від 16.08.2010 та Договором про відкриття банківського рахунку та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 78495 від 13.10.2012.

Пунктом 1.2 вказаного договору відступлення права вимоги визначено, що сума вимог за договором обслуговування рахунку, яка передається цесіонарію становить 152530,48 грн.

20.08.2014 Приватне підприємство "Буковина Агросвіт" направило на адресу відповідача, як боржника, повідомлення про відступлення права вимоги, яке отримано відповідачем 22.08.2014.

На підставі договору про відкриття банківських рахунків та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 097799/12 від 01.11.2012, відповідач відкрив на ім'я Корпорації "Сварог Вест Груп" поточні рахунки № 26003097799001, № 26036097799001, № 26047097799001, № 26081097799001, залишок грошових коштів на яких становить 17893,45 Євро.

07.07.2014 Корпорація "Сварог Вест Груп" в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" направила на адресу відповідача заяву про визнання вимог кредитора, яка вручена представнику відповідача 08.07.2014.

07.08.2014 між Корпорацією "Сварог Вест Груп" (цедент) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (цесіонарій) укладено Договір відступлення права вимоги № 14, за умовами якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за Договором про відкриття банківських рахунків та здійснення розрахунково-касового обслуговування №097799/12 від 01.11.2012.

Пунктом 1.2 вказаного договору відступлення права вимоги визначено, що сума вимог за договором обслуговування рахунку, які передаються цесіонарію, становить 10193,45 Євро.

23.09.2014 між Корпорацією "Сварог Вест Груп" (цедент) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (цесіонарій) укладено Договір відступлення права вимоги № 25, за умовами якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за Договором про відкриття банківських рахунків та здійснення розрахунково-касового обслуговування № 097799/12 від 01.11.2012.

Пунктом 1.2 вказаного договору відступлення права вимоги визначено, що сума вимог за договором обслуговування рахунку, які передаються цесіонарію, становить 7700,00 Євро.

20.08.2014 та 25.09.2014 Корпорація "Сварог Вест Груп" направила на адресу відповідача, як боржника, відповідне повідомлення про відступлення права вимоги.

Також Згідно Договору банківського рахунку від 30.08.2005, відповідач відкрив на ім'я Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України поточний рахунок № 260060360000, залишок грошових коштів на якому згідно виписки по особовому рахунку за 11.07.2014 становить 2217269,10 грн.

18.06.2014 Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" подала відповідачу заяву про задоволення вимог кредитора на (суму 2215376,10 грн.), яка зареєстрована відповідачем за вх. № 198-юр від 18.06.2014.

05.08.2014 між Асоціацією міжнародних автомобільних перевізників України (цедент) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (цесіонарій) укладено Договір відступлення права вимоги № 11, за умовами якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за Договором банківського рахунку від 30.08.2005.

Пунктом 1.2 вказаного договору відступлення права вимоги визначено, що сума вимог за договором банківського рахунку, які передається цесіонарію становить 2215376,10 грн.

15.08.2014 Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України подала відповідачу, як боржнику, повідомлення про відступлення права вимоги, яка зареєстрована відповідачем 15.08.2014 за вх.№11711.

Згідно із Договором про валютно-розрахункове обслуговування поточного рахунку фізичної особи № 007030/1-008-01 від 16.05.2011, відповідач відкрив на ім'я Петрищенко Юрія Миколайовича валютний рахунок № 26202007030001, на якому згідно виписки по особовому рахунку за період з 01.01.2011 по 17.06.2014 обліковується залишок банківського металу - золота в розмірі 163,980 унцій, що станом на 10.06.2014 становить еквівалент 2426201,18 грн.

12.07.2014 року Петрищенко Юрій Миколайович в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" направив на адресу відповідача заяву про визнання вимог кредитора, яка отримана відповідачем 14.07.2014.

07.08.2014 між Петрищенко Юрієм Миколайовичем (цедент) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (цесіонарій) укладено Договір відступлення права вимоги № 9, за умовами якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за Договором про валютно-розрахункове обслуговування поточного рахунку фізичної особи № 007030/1-008-01 від 16.05.2011.

В договорі сторони визначили грошову суму, право вимоги на яку виникає у цесіонарія в результаті його укладення, а саме: відповідно до п.1.2 договору сума вимог за договором банківського рахунку, які передається цесіонарію становить 2407954,31 грн.

20.08.2014 Петрищенко Юрій Миколайович направив на адресу відповідача, як боржника, повідомлення про відступлення права вимоги, яке отримано відповідачем 22.08.2014.

Згідно із Договором банківського строкового вкладу (депозиту) (Вклад "Стабільний") № D_150658394 від 27.11.2013 Петрищенко Любов Григорівна передала відповідачу грошові кошти у розмірі 90000,00 дол. США. Додатково, сума нарахованих процентів на банківський вклад становить 755,19 дол. США.

18.06.2014 року Петрищенко Любов Григорівна в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" подала відповідачу заяву про задоволення вимог кредитора, яка зареєстрована відповідачем за вх. № 217-фіз від 18.06.2014.

07.08.2014 між Петрищенко Любов Григорівною (цедент) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (цесіонарій) укладено Договір відступлення права вимоги

№ 10, за умовами якого цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за Договором банківського строкового вкладу (депозиту) (Вклад "Стабільний") № D_150658394 від 27.11.2013.

Пунктом 1.2 вказаного договору відступлення права вимоги визначено, що сума вимог за договором банківського вкладу, які передаються цесіонарію, становить 90755,19 доларів США.

20.08.2014 Петрищенко Любов Григорівна направила на адресу відповідача, як боржника, повідомлення про відступлення права вимоги, яке було отримано відповідачем 22.08.2014.

В подальшому, 11.09.2014 між Петрищенко Любов Григорівною та позивачем була укладена Додаткова угода № 1, якою внесено зміни до Договору відступлення права вимоги № 10 від 07.08.2014 та викладено п. 1.2 Договору в такій редакції: "Сума вимог за договором банківського вкладу, які передаються цесіонарію, становить 73560,12 доларів США".

Згідно із Договором № 001000000059612 про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку міжнародної платіжної картки VISA BUSINESS CHIP від 27.04.2010 (надалі - "Договір карткового рахунку"), укладеного між Зеленським Володимиром Олександровичем, як власником рахунку, та відповідачем, як банком, власник рахунку розмістив на картковому рахунку у відповідача грошові кошти, залишок яких згідно виписки по рахунку за період з 01.03.2014 по 09.07.2014 становить 375003,82 дол. США.

10.07.2014 Зеленський Володимир Олександрович в порядку Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" подав відповідачу заяву про визнання вимог кредитора, яка прийнята та зареєстрована за вх. № 12360-фіз від 10.07.2014.

08.09.2014 між Зеленським Володимиром Олександровичем (цедент) та Товариством з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" (цесіонарій) укладено Договір відступлення права вимоги № 24.

За змістом п. 1.1 вказаного договору цедент передає, а цесіонарій приймає право вимоги за Договором № 001000000059612 про відкриття та обслуговування спеціального карткового рахунку міжнародної платіжної картки VISA BUSINESS CHIP від 27.04.2010. Після відступлення права вимоги цедентом третім особам за Договором карткового рахунку, загальна сума вимог до Банку становить 234621,65 доларів США.

Пунктом 1.2 договору відступлення права вимоги № 24 визначено, що сума вимог за договором банківського вкладу, які передаються цесіонарію, становить 17195,07 доларів США.

25.09.2014 Зеленський Володимир Олександрович направили на адресу відповідача, як боржника, відповідне повідомлення про відступлення права вимоги.

Виходячи з вищенаведених обставин справи та на підставі норм ст.ст. 510-516 Цивільного кодексу України, місцевий господарський суд дійшов висновку про те, що відповідно до договорів про відступлення права вимоги, укладених з Товариством з обмеженою відповідальністю "Агросад - 2005", Приватним підприємством "Буковина Агросвіт", Корпорацією "Сварог Вест Груп", Асоціацією міжнародних автомобільних перевізників України, Петрищенко Юрієм Миколайовичем, Петрищенко Любов Григорівною та Зеленським Володимиром Олександровичем, Товариство з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" набуло прав та обов'язків сторони (кредитора) за відповідними депозитними договорами та договорами банківського рахунку на загальну суму 6234607,51 грн.

21.08.2014 позивач направили відповідачу заяву щодо припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі (вих. № 446). 25.09.2014 позивачем направлено відповідачу доповнення до зазначеної вище заяви щодо припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі (вих. № 01-23/9).

Задовольняючи позовні вимоги суди попередніх інстанцій погодилися з твердженням позивача, що за вищезазначеними грошовими зобов'язаннями відбулося поєднання боржника і кредитора в одній

особі - в особі позивача, що є підставою для припинення зобов'язання за кредитним договором № 01/04-2014 від 30.01.2014 на підставі статті 606 Цивільного кодексу України.

Проте, погодитись з такими висновками судів не можна, виходячи з наступного.

Відповідно до частини першої статті 598 Цивільного кодексу України зобов'язання припиняється частково або у повному обсязі на підставах, встановлених договором або законом.

Згідно із статтею 509 Цивільного кодексу України зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Тобто, зобов'язання - це правовідношення між, як мінімум, двома сторонами, а поєднання двох сторін у одній особі є підставою для припинення зобов'язання.

Статтею 606 Цивільного кодексу України встановлено, що зобов'язання припиняється поєднанням боржника і кредитора в одній особі. При цьому необхідною умовою припинення зобов'язання згідно зі статтею 606 є взаємна відповідність прав і обов'язків боржника і кредитора, за відсутності якої зобов'язання не може бути припинене.

Приписи статті 606 Цивільного кодексу України встановлюють такий спосіб припинення цивільно-правового зобов'язання, що не залежить від волі сторін. Поєднання боржника і кредитора в одній особі має місце в разі, якщо до сторони, яка є боржником, переходить за певних обставин зобов'язання іншої особи, за яким ця особа є кредитором щодо боржника, та/або навпаки. Іншими словами, в силу об'єктивних обставин або певного правочину один із суб'єктів правовідношення зникає (або виходить із двосторонніх зобов'язальних правовідносин). При цьому до особи, що залишилась, переходять всі правомочності щодо взаємних зобов'язань, у зв'язку з чим власне і припиняється правовідношення.

Отже, щоб зобов'язання припинилось на підставі наведеної норми поєднанням двох сторін у одній особі, необхідно щоб у результаті такого поєднання лишилась лише одна особа. Поєднання боржника та кредитора може бути наслідком, зокрема, правонаступництва, причому як загального, так і у випадку ліквідації з правонаступництвом злиття, приєднання тощо.

Проте, як вбачається з матеріалів справи та встановлено судами, обидві сторони Кредитного договору як боржник так і кредитор існують як окремі особи, а тому передбаченого зазначеною статтею поєднання боржника і кредитора в одній особі не відбулося.

З огляду на викладене, висновки судів попередніх інстанцій про припинення зобов'язань на підставі статті 606 Цивільного кодексу України у зв'язку з поєднанням боржника і кредитора в одній особі за грошовими зобов'язаннями є безпідставним.

Згідно із п. 2 ст. 1119 Господарського процесуального кодексу України Вищий господарський суд України за результатами розгляду касаційної скарги має право скасувати рішення суду першої інстанції або постанову апеляційної інстанції повністю або частково і прийняти нове рішення.

Відповідно до ч. 1 ст. 11110 Господарського процесуального кодексу України підставами для скасування або зміни рішення місцевого чи апеляційного господарського суду або постанови апеляційного господарського суду є порушення або неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.

Викладене свідчить про те, що приймаючи оскаржувані рішення та постанову про задоволення позову суди попередніх інстанцій дали невірну юридичну оцінку обставинам справи та неправильно застосували норми матеріального і процесуального права, що є підставою для їх скасування. Разом з тим, оскільки обставини справи не потребують додаткового дослідження, Вищий господарський суд України вважає можливим не передавати справу на новий судовий розгляд та постановити нове рішення про відмову у позові повністю.

Як передбачено п. 11 ч. 2 ст. 11111 Господарського процесуального кодексу України у разі скасування чи зміни рішення у постанові має бути зазначено новий розподіл судових витрат.

Враховуючи, що згідно із п. 22 ч. 1 ст. 5 Закону України "Про судовий збір" уповноважена особа Фонду гарантування вкладів фізичних осіб звільнена від сплати судового збору у справах, пов'язаних із здійсненням тимчасової адміністрації та ліквідації банку, у зв'язку із відмовою у позові судовий збір за розгляд справи в судах апеляційної та касаційної інстанції у сумі 16077,60 грн. підлягає стягненню з Товариства з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" в дохід Державного бюджету України.

Керуючись ст.ст. 1115, 1117, 1119 - 11111 Господарського процесуального кодексу України, Вищий господарський суд України

ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу Публічного акціонерного товариства "БрокБізнесбанк" задовольнити.

Рішення Господарського суду міста Києва від 15.12.2014 та постанову Київського апеляційного господарського суду від 03.03.2015 у справі № 910/21757/14 скасувати.

Прийняти нове рішення, яким у позові відмовити повністю.

Стягнути з Товариства з обмеженою відповідальністю "Подільський господар" в дохід Державного бюджету України судовий збір у сумі 16077,60 грн. за розгляд справи в судах апеляційної та касаційної інстанції.

Доручити Господарському суду міста Києва видати наказ.

Головуючий суддя:

Л. Іванова

судді:

Н. Акулова

Т. Козир